

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИНСТИТУТЫ

Тақырыбы:

Еркін тіркестерді аудару

Орындаған: ҚТӘ-41 тобының студенті
Белгібаева Айнагүл

Павлодар 2015

Сөз тіркестері

1. Тұрақты сөз тіркестері
2. Еркін сөз тіркестері

Тұрақты сөз тіркесі, фразеологиялық
тіркес – екі немесе одан да көп сөздердің
тіркесуінен жасалып, бір ұғымды білдіретін
бейнелі сөздер тобы.

Еркін тіркес - кемінде толық мағыналы
екі сөздің байланысынан тұратын сөздердің
тіркесі. Еркін сөз тіркесінің етістікті сөз
тіркесі және есімді сөз тіркесі деп бөлінеді.

Еркін сөз тіркестерін аударған кезде сөздерді ауыстыру жиі кездеседі. Себебі, ағылшын тіліндегі сөздер тіркестің мағынасын толық аша алмауы мүмкін.

“черная неблагодарность”

black – жай ғана қара

Сол себепті, “a rank ingratitude” деп аударылады.

Кейде мағынаны дұрыс жеткізетін сөзді табу қиын. Аудармашы семантикалық ауыстыруларды пайдаланады.

Генерализация және конкретизация

Бастапқы сөз аударма тілінде басқа, мағынасы кең сөзбен

*Орел поднялся выше и снова стал делать круги.
The bird went up and circled again.*

немесе тар мағынадағы сөзбен

*Он взял ребенка на руки.
He took the child in his arms.*

ауыстырылады.

Метонимикалық аударма

Метонимия – өзара байланысты балама ұғымдарды қолдану, құбылыс орнына оның ерекше қасиетін көрсету.

Свободная продажа – a free market

Плохо работающее производство – a money-losing factory

Семантикалық компоненттерді қайта бөлу

Түпкі нұсқадағы сөз тіркестің мағынасын нәтижедегі аударылған толық сөйлемге байланысты ауыстыру.

Правительству было поручено *глубоко изучить* предложения, высказанные депутатами.

The government was asked to make an *in-depth study* of the deputies' proposals.

Компрессия

Қазақ тіліндегі немесе орыс тіліндегі кейбір сөз тіркестері ағылшын тілінде жеке сөзге айналады.

Ұлттар жағдайдың *жақсы жаққа* өзгеруін тілейді
Nations wants to change the situation *for the better*.

Народы желают *изменения дел к лучшему*.
Nations wish to *see improvements*